

REFERAT Økonomi- og Klimaudvalget d. 22-01-2025

Mødedato Onsdag d. 22. januar 2025 kl. 15:30

Mødested Mødelokale 5, Snorrebakken 66, Rønne

Mødedeltagere Helle Munk Ravnborg, Jacob Trøst, Jonna Nielsen, Linda Kofoed
Persson, Morten Riis, Søren Schow, René Danielsson

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Orientering om likviditeten pr. 31. december 2024.....	4
Orientering om mål og måltal for BRK's organisation og medarbejdere.....	7
Omlægning af Ipads fra personlige til klassesæt samt indkøb af undervisningsmateriale.....	9
Nyt navn til skolen i Rønne og de to afdelinger.....	12
Godkendelse af kapacitetsudvidelse for vederlagsfri fysioterapi.....	14
Valg af bygherre til nye almene boliger på DGI-grunden.....	17
Udpegning af repræsentant til den lokale grønne trepart.....	23
Tilkendegivelse af påbudshensigt for sikring af BoringsNære BeskyttelsesOmråder (BNBO).....	26
Orientering fra formanden.....	29
Eventuelt.....	30
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til indkøb og etablering af nye el-standere og betalingssystem	31

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Jonna Nielsen.

Bemærkninger til dagsordenen

Ingen.

Deltagere fra administrationen

Kommunaldirektør Sine Sunesen

Velfærdsdirektør Trine Dorow

Økonomichef Stine Hansen, pkt. 2

Udvalgssekretær Inge Kjæmpe Mogensen.

Punkt 2: Orientering om likviditeten pr. 31. december 2024

24/1384

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres.

Kommunalbestyrelsen orienteres.

Resumé

Økonomi- og Klimaudvalget samt kommunalbestyrelsen får hvert kvartal en likviditetsoversigt over udviklingen i kassebeholdningen. Dette sker i henhold til bestemmelserne i Indenrigs- og Sundhedsministeriets, "Budget og regnskabssystem for kommuner" afsnit 7,3.

Den faktiske beholdning pr. 31. december 2024 er på -34,3 mio. kr., mens den gennemsnitlige beholdning over de seneste 365 dage er på 169,5 mio. kr.

Kommunens målsætning om, at den gennemsnitlige likviditet over 365 dage minimum skal være 75 mio. kr. er således opfyldt.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller

- Likviditetsopgørelsen til orientering

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Likviditeten er opgjort pr. 31. december 2024, og der er vedlagt en oversigt (bilag 1), som viser den faktiske beholdning, den gennemsnitlige kassebeholdning over de seneste 365 dage og disponeringer. I bilaget fremgår ligeledes en specifikation af de tillægsbevillinger, som kommunalbestyrelsen har bevilget i 2024, som har en likviditetsmæssig betydning.

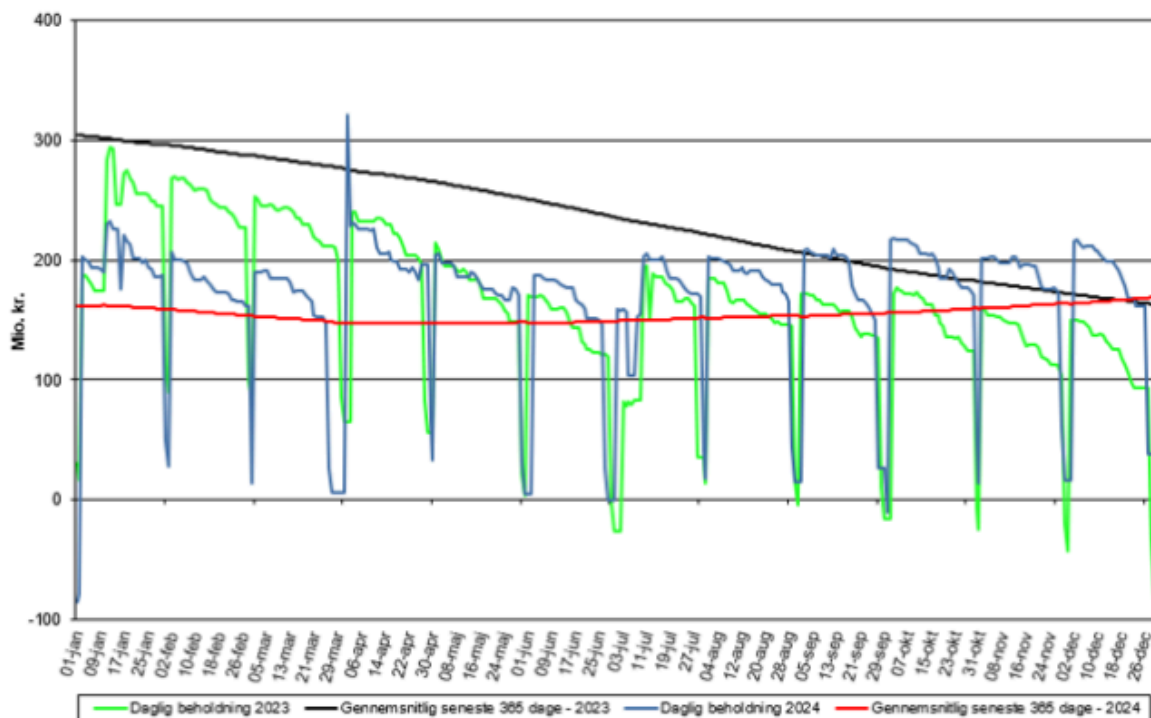
Likviditeten efter kassekreditreglen opgøres som gennemsnittet over de seneste 12 måneder af de daglige saldi på kommunens likvide konti, dvs. nettoindestående på bankkonti, kontant- og obligationsbeholdninger. Deponerede midler indgår ikke i likviditeten efter kassekreditreglen, som er det, der indberettes kvartalsvist til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Som det fremgår af bilag 1, udgør de deponerede midler 22,3 mio. kr. pr. 31. december 2024. Der deponeres vedrørende ejendomssalg og med det budgetterede overskud hos BOFA for 2 år, da overskud på det brugerfinansierede område ikke må finansiere skattefinansieret drift. I forhold til sidste opgørelse er de deponerede midler forøget med 4,8 mio. kr. primært som følge af deponeringen på 4,6 mio. kr. vedrørende Søndre Løkker.

Den seneste udvikling siden 31. oktober 2024

Den faktiske beholdning på -34,3 mio. kr. er faldet med 48,6 mio. kr. i forhold til sidste opgørelse pr. 31. oktober 2024. Når beholdningen opgøres ultimo måneden sker det på det tidspunkt, hvor den faktiske beholdning er lavest. Den gennemsnitlige beholdning for december måned er 157,3 mio. kr.

Nedenstående oversigt viser udviklingen i den daglige beholdning og den gennemsnitlige beholdning tilbage fra januar 2023 og frem.

Graf 1 Udviklingen i den daglige beholdning og den gennemsnitlige beholdning (inklusive deponeringer)

Den gennemsnitlige beholdning over de seneste 365 dage er på 169,5 mio. kr., hvilket opfylder kommunens målsætning om, at den gennemsnitlige likviditet over 365 dage som minimum skal være 75 mio. kr.

Gennemsnittet er steget med 9,8 mio. kr. i forhold til sidste opgørelse pr. 31. oktober 2024.

Den gennemsnitlige kassebeholdning har siden april været stigende, hvilket skyldes at den faktiske beholdning de seneste 8 måneder er større end beholdningen i 2023.

Investeringspapirerne indgår i beholdningen med værdien pr. 1. januar 2024, og reguleres ikke løbende hen over året. Det betyder, at beholdningen ikke påvirkes af det negative eller positive afkast, der kan være fra Danske Invest.

Udviklingen i kassebeholdningen i 2024

Udviklingen i kassebeholdningen i 2024 bliver løbende påvirket af kassefinansierede tillægsbevillinger, mer-/mindreforbrug i året og anvendelse af overførsler fra tidligere år.

Med budget 2024 blev der vedtaget en kasseforøgelse på 28,4 mio. kr. Dertil kommer tillægsbevillinger der samlet set giver et træk på 20,8 fra kassen i 2024, fordelt med 4,8 på finansiering, -58,5 mio. kr. på drift, 29,4 mio. kr. på anlæg samt 3,5 mio. kr. på renter og lån. Specifikationerne over tillægsbevillingerne samt en nærmere gennemgang af likviditetsopgørelsen kan ses i bilag 1.

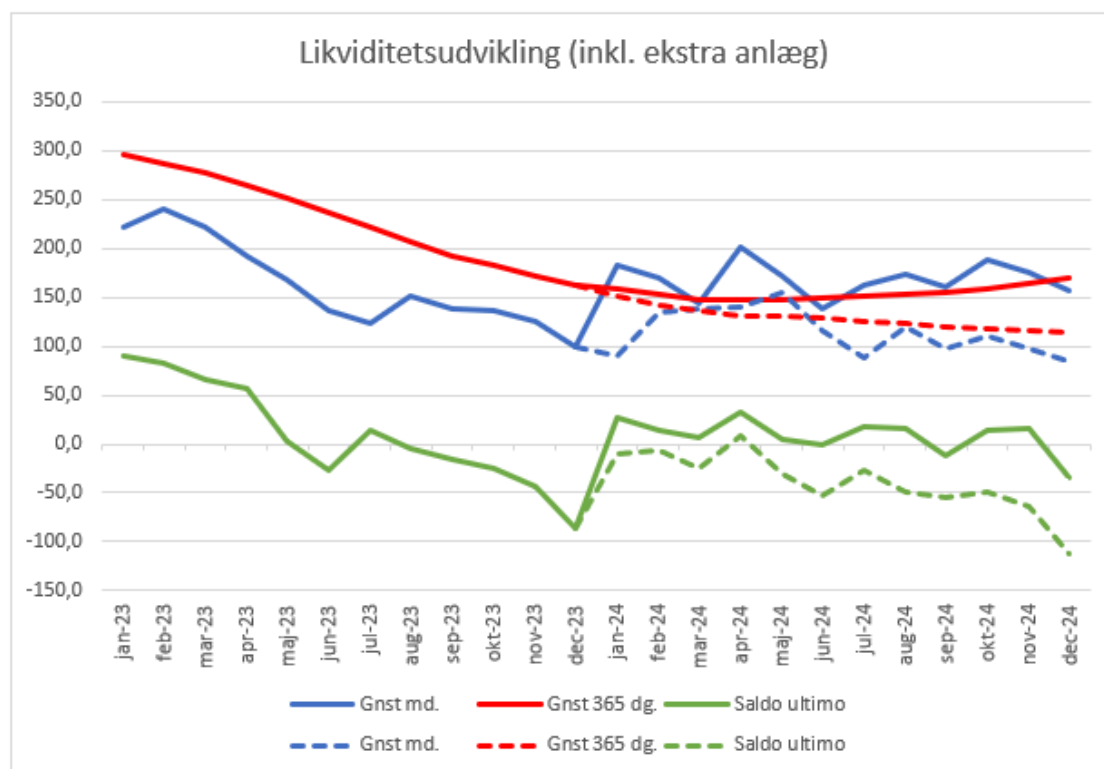
Siden sidste opfølgning er der givet nye tillægsbevillinger på -26,1 mio. kr. (kassetræk). Den samlede budgetopfølgning pr. 30. september har et kassetræk på -47,1 mio. kr. Herudover er der på driften givet en enkelt tillægsbevilling vedrørende husleje til Kirkepladsen i Allinge på -0,1 mio. kr. Denne tillægsbevilling hænger sammen med tillægsbevillingen på anlæg, hvor kassen er tilført 20,4 mio. kr. vedrørende tilpasning af anlægsbudgettet vedrørende Fremtidens Ældrepleje som følge af anlægsstop. På anlæg er kassen ydermere tilført 0,7 mio. kr. vedrørende nedrivning af 2 klasseværelser på Hans Rømer Skolen. Disse er fremhævet med "NY" i bilag 1.

Se bilag 1 for en nærmere gennemgang af likviditetsopgørelsen.

Likviditetsprognose

Der er udarbejdet en prognose for udviklingen i likviditeten for 2024 på baggrund af det vedtagne budget og herudover forudsætninger om et forbrug af overførte anlægsmidler fra 2023. Likviditetsbudgettet udgøres af de stiplede linjer i graf 2, mens den faktiske udvikling vises med de fuldt optrukne linjer.

Graf 2: Likviditetsudvikling 2024

Den faktiske udvikling svarer nogenlunde til prognosen fra starten af året, dog på et lidt højere niveau.

Som det fremgår af den grønne linje er den faktiske kassebeholdning ultimo december ca. 77 mio. kr. højere end estimeret i prognosen. Der har i 1. kvartal været indbetalinger vedrørende 2023 som ikke indgår i forudsætningerne for prognosen og der er pt. bogført ca. 50 mio. kr. mindre vedrørende anlæg end forudsat. Det skyldes bl.a. anlægstilskuddet til museet, som ikke kommer til udbetaling som forudsat.

Da den faktiske kassebeholdning er højere end prognosen smitter det af på den gennemsnitlige kassebeholdning over 365 dage, og dermed ligger den røde linje ca. 55 mio. kr. over prognosen ultimo december.

Der er endnu ikke udarbejdet en likviditetsprognose for 2025. Den vil, ligesom for 2024, blive udarbejdet i løbet af 1. kvartal.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

12 Beholdninger pr. 31. december 2024

Punkt 3: Orientering om mål og måltal for BRK's organisation og medarbejdere

20/5731

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Resumé

Én gang årligt får Økonomi- og Klimaudvalget forelagt en sag med mål og måltal for at kunne følge, hvordan Bornholms Regionskommune over årene udvikler sig som organisation og arbejdsplads. Måltallene er koblet til kommunens politisk vedtagne Politik for en attraktiv arbejdsplads.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller

- Sagen til orientering

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Politikere og ansatte har sammen et ansvar for at arbejde med at udvikle og positionere Bornholms Regionskommune som arbejdsplads. Bornholms Regionskommune skal være et godt og attraktivt sted at arbejde, hvis kommunen som arbejdsgiver skal stå distancen på et arbejdsmarked med generel og tiltagende mangel på arbejdskraft.

Bornholms Regionskommunes arbejdspladser har over en årrække særligt på velfærdsområderne oplevet et faldende antal ansøgere til ledige stillinger. Medarbejdere nok og med de rette kompetencer er en nødvendighed for at kunne løfte alle de mange forskellige opgaver, kommunen har på Bornholm.

De vedlagte nøgletal giver indblik i, hvordan Bornholms Regionskommune over årene har udviklet som arbejdsplads på følgende parametre:

- De ansattes alder
- De ansattes anciennitet
- Fordeling på køn
- Andel deltids- og fuldtidsansatte
- Andel ansatte på særlige vilkår
- Andel elever og lærlinge
- Sygefravær
- Andel ansatte af ikke-vestlig herkomst
- Antal ansøgere pr. opslået job
- Andel nye kollegaer

Politiske mål og måltal er helt eller næsten realiseret

Bornholms Regionskommune har i ”Politik for en attraktiv arbejdsplads” politisk fastsatte mål og måltal for kommunens ambitioner som arbejdsplads i forhold til tre specifikke grupper på arbejdsmarkedet:

- Ansatte på særlige vilkår
- Ansatte af ikke-vestlig herkomst
- Elever og lærlinge

Nøgletallene fortæller noget om regionskommunens rummelighed som arbejdsplads. Status pr. november 2024 viser, at de tre mål er enten helt eller tæt på realiseret.

Bornholms Regionskommune efterstræber at minimum 9% i forhold til alle fastansatte er ansatte på såkaldte særlige vilkår. Det er især medarbejdere ansat med løntilskud (herunder skånejob), i flexjob og i integrations- og oplæringsstillinger. Andelen af ansatte på særlige vilkår er svagt stigende. I 2024 er 9,4 % ansatte på særlige vilkår.

Bornholms Regionskommune efterstræber at andelen af ansatte med ikke-vestlig herkomst er mindst på niveau med andelen i den samlede befolkning på Bornholm. Der var i 2023 en lille underrepræsentation blandt de ansatte i kommunen, hvilket også har været det gængse billede igennem årene.

Måltallet om elever og lærlinge er dét måltal, som aktuelt er længst fra at være realiseret. På årsbasis stiler Bornholms Regionskommune efter, at elever og lærlinge udgør minimum 6% af alle fastansatte. Andelen er faldende især fordi færre går i gang med en social- og sundhedsuddannelse. Center for Sundhed og Omsorg har 3 % færre elever i dag end for fem år siden – et fald fra 11,6% til 8,6%. I 2024 har andelen af elever og lærlinge bevæget sig ned på 4,3 %.

Økonomiske konsekvenser

[Klik her for at skrive økonomiske konsekvenser](#)

Bilag

Nøgletal om organisation og medarbejdere_BRK_november2024

Punkt 4: Omlægning af iPads fra personlige til klassesæt samt indkøb af undervisningsmateriale

24/25501

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede i budget 2025 BSU-13, at der skal ske en omlægning fra personlige iPads til klassesæt, samt at der skal indkøbes yderligere fysisk undervisningsmateriale. Fra skoleåret 2025/26 vil der være 450 iPads til rådighed i de bornholmske folkeskoler, samt de to specialskoler. I dette skoleår er der til sammenligning 1.700 iPads til rådighed.

Der er afsat 2,7 mio. kr. i 2025 (i 2024-priser) som en engangsinvestering i fysiske undervisningsmaterialer og herefter afsættes 0,8 mio. kr. årligt (i 2024-priser) til de løbende indkøb af engangsmaterialer og vedligeholdelse af bogbestanden. Beløbene er i 2025-priser 2.789.444 kr. og 826.302 kr. Administrationen anbefaler, at midlerne til fysiske undervisningsmaterialer uddeles på grundlag af en elevfordelingsnøgle efter antallet af elever i 0.-5. klasse på hver skole.

Administrationen anbefaler, at elever der er visiteret til et specialiseret tilbud og har behov for en iPad som kompenserende værktøj, samt elever i modtagelsesklasserne på Paradisbakkeskolen, tildeles en personlig iPad.

Dette efterlader ét klassesæt à 30 iPads per matrikel til udlån fra skoleåret 2025/26. Ved at have ét klassesæt til udlån pr. matrikel, kan skolerne afholde lovpligtige test og trivselsmålinger.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at:

- Kommunalbestyrelsen godkender administrationens anbefaling til, hvordan brugen af iPads i skolerne (spareforslag BSU-13) kan omlægges fra personlige iPads til klassesæt i 0. – 5. klasse, samt hvordan midlerne til indkøb af fysisk undervisningsmateriale fordeles mellem skolerne.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 07-01-2025

Børne- og Skoleudvalget anbefaler indstillingen.

Punktet sendes i høring i Handicaprådet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Det fremgår af budget 2025 BSU-13, at antallet af iPads skal være på 450 stk., som skal fordeles imellem skolerne fra skoleåret 2025/26.

FORDELING AF IPADS MELLEM SKOLERNE

Fordelingen af de 450 iPads skal sikre, at lovpligtige test og trivselsmålingerne kan gennemføres. Ligeledes beholder elever, der anvender iPads som et kompenserende værktøj, deres personlige iPad. Herunder elever indskrevet på Kildebakken, Heldagsskolen, ødækkende mellemformer og modtagerklasserne.

Når de personlige iPads er fordelt, vil der være ét classesæt à 30 iPads til hver matrikel. De resterende iPads vil blive tildelt skolerne efter en elevfordelingsnøgle.

Tabel 1. Fordeling af personlige iPads.

Behov for personlige iPads på skolerne til skoleåret 2025/2026	I alt	Kildebakken	Heldagsskolen	Svartingedal Skole	Kongeskærskolen	Paradisbakkeskolen	Hans Rømer Skolen	Åvangsskolen	Søndermarksskolen
Personale	30	15	15						
Elever med dysleksi	0								
Elever i mellemformer	38				7		9		22
Elever i M-klasser	15					15			
Elever på Kildebakken	80	80							
Andre elever med særlige behov*	60		60						
I alt	223	95	75	7	0	24	0	22	0
Resterende antal iPads til classesæt	227								
Antal hele classesæt à 30 iPads til skolenes rådighed	7								

* hvor iPads, som pædagogisk værktøj, kan understøtte eleven

Personalet og elever med dysleksi (ordblindhed) har fra skoleåret 2025/26 som udgangspunkt ikke personlige iPads. Derfor skal skolerne enten prioritere de resterende iPads til elever med dysleksi eller finansiere dem indenfor deres egen økonomiske ramme. Dette var proceduren før der blev indkøbt personlige iPads til alle elever i 0. til 5. klasse.

Administrationen har valgt at fortsætte med devicetyperne iPads i 0. til 5. klasse efter dialog med IT. iPads er ikke designet til at blive delt mellem flere brugere. Denne udfordring vil blive håndteret af IT og Center for Børn og Læring, så iPads fremadrettet kan indgå i classesæt til udlån. IT vurderer imidlertid, at udfordringerne ved androidbaserede tablets og computere er større.

FORDELING AF FYSISK UNDERVISNINGSMATERIALE MELLEM SKOLERNE

Administrationen anbefaler, at midlerne til fysisk undervisningsmateriale uddeles ud fra en elevfordelingsnøgle på grundlag af antallet af elever i 0.-5. klasse pr. almen folkeskole pr. 5. september 2024.

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER VED ÉT KLASSESÆT PR. SKOLE

Administrationen anbefaler at revidere IT-strategien i lyset af at omlægningen fra personlige iPads til classesæt til udlån. Jævnfør IT-strategien skal skolelederne og IT-styregruppen løfte opgaven med teknologi og digital dannelse i skolen. Denne opgave bliver udfordret af overgangen til classesæt til udlån.

Der står blandt andet at: *Bornholms Regionskommunes skolevæsen har et særligt ansvar for at klæde børn og unge på i forhold til, hvordan man anvender teknologi* og at teknologi i skolen giver stor værdi i skoledagen, samt at det fremadrettet bliver misvisende, at der udleveres iPads fra 0. til 5. klasse.

Med ét classesæt iPads pr. matrikel vil iPads primært blive et testværktøj til lovpligtige test og trivselsmåling. iPads vil kun i begrænset omfang være tilgængelige til at blive brugt didaktisk eller til at udvikle teknologiske færdigheder hos eleverne. Dette kan påvirke elevernes fortrolighed med iPads, hvilket igen kan påvirke resultaterne i obligatoriske test. Muligheden for at forberede børnene til test vil være begrænset, da alle årgange på matriklen skal deles om ét classesæt.

I det nye kvalitetsprogram er der lagt op til, at teknologiforståelse indgår som et element i udvalgte, eksisterende fag i 1. til 9. klasse, så elever understøttes i at forstå og kritisk vurdere den teknologi, de møder i hverdagen. Færre iPads til rådighed kan skabe udfordringer i forhold til dette.

Økonomiske konsekvenser

Sagen vedrører en udmøntning af budget-punktet ”BSU-13 Omlægning af iPads fra personlige til classesæt samt indkøb af undervisningsmidler” – den del der er placeret i center for Børn og Læring.

Beslutning Handicaprådet den 20-01-2025

Handicaprådets administrative medlemmer er ikke en del af nedenstående høringssvar.

Handicaprådet vil gerne gøre opmærksom på ordblindhed og børn med særlige behov i forhold til fordelingen af IPADS på almenområdet.

Punkt 5: Nyt navn til skolen i Rønne og de to afdelinger.

24/26528

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Åvangsskolen og Søndermarksskolen bliver én fælles skole fra skoleåret 2025/26 og der skal findes et nyt navn til den nye distriktsskole i Rønne, samt navne til de to afdelinger, de nuværende Åvangsskolen og Søndermarksskolen.

På et fællesmøde 26.11.24 besluttede de to skolebestyrelser på Åvangsskolen og Søndermarksskolen, at fremstille forslaget om at distriktsskolen kommer til at hedde "Skolerne i Rønne" og at de to afdelinger fastholder deres nuværende navne, Åvangsskolen og Søndermarksskolen.

Administrationen anbefaler, at kommunalbestyrelsen beslutter de indstillede forslag fra skolebestyrelserne og beslutter navnene for den fremtidige distriktsskole, samt de to afdelinger.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at:

- Kommunalbestyrelsen godkender skolebestyrelserne indstillede forslag for navne til den kommende distriktsskole i Rønne, samt navnene på de to afdelinger.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 07-01-2025

Iben Busch stillede ændringsforslag om at Det foreslås at de to afdelinger beholder navnene Søndermarksskolen og Åvangsskolen, men at distriktsskolens navn bliver 'Folkeskolerne i Rønne', i tråd med øvrige benævnelser som 'Fælles Folkeskole Bornholm', og i anerkendelse af, at der findes øvrige skoler i Rønne.

For stemte: Iben Busch.

Imod stemte: Morten Riis, René Danielsson, Maria Fromseier Kjærgaard og Bo Ancher Jensen.

Børne- og Skoleudvalget anbefaler Velfærdsdirektørens indstilling.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Med afsæt i spareforslaget "BSU 17 Sammenlægning af Rønneskolerne til ét skoledistrikt i Rønne" i budget 2024, bliver Åvangsskolen og Søndermarksskolen én fælles skole fra skoleåret 2025/26. Skolerne får fælles skoledistrikt og bliver en skole med flere matrikler og fælles ledelse.

Den nye fælles skole i Rønne skal have et nyt navn, samt de to nye afdelinger.

I Styrelsesvedtægt for Bornholms Regionskommunes skolevæsen står der: Skolebestyrelsen indstiller forslag om skolens navn til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Administrationen har i forlængelse heraf bedt de to nuværende skolebestyrelser på Åvangsskolen og Søndermarksskolen om at indstille deres forslag til et navn for den fælles skole, samt navne til de to afdelinger.

Forslagene indstillet af de to skolebestyrelser er:

- Distriktsskolens navn: Skolerne i Rønne
- De to afdelinger: Søndermarksskolen og Åvangsskolen.

Der er eksempler på, at navne på skoleafdelinger indeholder ordet ”skole”, som skolebestyrelserne foreslår, eksempelvis i Helsingør Kommune.

Der er udarbejdet retningslinjer for skift af virksomheds- og afdelingsnavne i BRK, idet en navneændring og organisationsændringer griber ind mange steder og kræver omkostninger og fører administrativt arbejde med sig.

Disse retningslinjer foreskriver, blandt andet at navne på enheder som udgangspunkt skal afspejle funktionen og at navne skal have signalværdi i forhold til det, enheden beskæftiger sig med.

Økonomiske konsekvenser

Punkt 6: Godkendelse af kapacitetsudvidelse for vederlagsfri fysioterapi

23/19087

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

En ny overenskomstaftale for fysioterapi giver mulighed for at udvide med nye kapaciteter (dvs. nye privatpraktiserende fysioterapiklinikker) til vederlagsfri fysioterapi. Kapacitetsudvidelsen skal kommunerne selv finansiere. Ud fra en fordelingsnøgle er det blevet tilbudt Bornholm at udvide med 1,5 kapacitet. På baggrund af en afvejning mellem aktuelle ventetider og forventede fremtidige behov som følge af flere ældre vurderes det, at Bornholm har behov for 1,0 ny kapacitet, svarende til en merudgift på 1 mio. kr. årligt fra 2026.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at

- Kommunalbestyrelsen godkender, at Bornholms Regionskommune (BRK) fra 2026 finansierer 1,0 ny kapacitet for vederlagsfri fysioterapi på Bornholm, svarende til en årlig udgift på 1.000.000 kr., som indarbejdes i budget 2026 og overslagsår.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 06-01-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Indstillingen anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Baggrund for sagen

Med overenskomstaftalen for fysioterapi per 1. januar 2024 kan der udvides med nye kapaciteter for fysioterapi i hele landet. Formålet er at sikre en geografisk mere lige adgang.

KKR Hovedstaden har fremlagt en model (fordelingsnøgle) for, hvordan man foreslår at placere Region Hovedstadens andel af de nye kapaciteter. På Bornholm foreslås placeret 1,5 ny kapacitet for vederlagsfri fysioterapi. KKR Hovedstaden oplyser, at vurderingen er sat forholdsvist højt pga. bornholmske borgeres begrænsede mulighed for at benytte tilbud i nabokommuner.

Center for Sundhed og Omsorgs overvejelser vedr. behovet for kapacitetsudvidelse

Social- og Sundhedsudvalget blev i november 2023 orienteret om, at der var stigende ventetider til vederlagsfri fysioterapi hos Bornholms privatpraktiserende fysioterapeuter. Aktuelt er ventetiden dog lav/moderat. D.d. er ventetiden fordelt således (kilde:Sundhed.dk):

Klinik	Ventetid for ikke-akutte patienter til vederlagsfri fysioterapi
FysioØst, Nexø	1 uge
Fysioform Bornholm, Rønne	2 uger
Nordlandets Fysioterapi, Klemensker	24 uger
Klinik for Fysioterapi, Aakirkeby	0 uger

Center for Sundhed og Omsorg afholdt i november 2024 et dialogmøde med øens privatpraktiserende fysioterapeuter. Her blev det bekræftet, at klinikkerne ikke aktuelt oplever betydelige udfordringer med ventetid grundet kapacitetsudfordringer.

Ovenstående er dog et øjebliksbillede og skal sammenholdes med, at der forventes et stigende antal ældre i de kommende år, hvilket må forventes at øge behovet på vederlagsfri fysioterapi. Det forventes, at antallet af borgere på Bornholm på mindst 85 år stiger med over 70 pct. fra 2024 til 2036 (BRK's befolkningsprognose, 2024). Det bemærkes, at BRK med overvejende sandsynlighed ikke får en ny mulighed for at udvide kapaciteten foreløbigt, hvorfor det vurderes hensigtsmæssigt, at muligheden udnyttes i et passende omfang. Det vurderes, at 1,0 ny kapacitet vil imødekomme behovet i den kommende årrække. KKR Hovedstaden oplyser, at det er muligt at målrette en ny kapacitet til fx 50 pct. hjemmebehandling, som vil gavne nogle af de mest sygdomsramte borgere på Bornholm. Center for Sundhed og Omsorg går – under forudsætning af, at indstillingen tiltrædes – i dialog med KKR Hovedstaden herom.

Såfremt indstillingen tiltrædes, og BRK dermed ”takker nej” til 0,5 kapacitet, vil den ikke-disponerede kapacitet kunne gives til en anden kommune i Region Hovedstaden.

Reglerne om vederlagsfri fysioterapi

Regionerne er ansvarlige for den almindelige fysioterapi og finansierer denne, mens kommunerne har myndigheds- og finansieringsansvaret for den vederlagsfri fysioterapi, som er gratis for borgeren og gives hos en fysioterapeut i praksissektoren efter en lægehenvielse.

Alle kan henvises til almindelig fysioterapi, mens kun patienter med specifikke diagnoser er berettiget til vederlagsfri fysioterapi. Det gælder diagnoser indenfor fire hoveddiagnosegrupper: 1.) Medfødte eller arvelige sygdomme (fx spastisk lammelse eller blødersygdom), 2.) Erhvervede neurologiske sygdomme (fx ALS eller Parkinsons sygdom), 3.) Fysiske handicap som følge af ulykke (fx skade på hjernen eller amputationer) eller 4.) Nedsat led og/eller muskelfunktion som følge af inflammatoriske gigtsygdomme.

Kommunerne har derudover mulighed for – men ikke pligt til – at oprette tilbud om vederlagsfri fysioterapi ved egne institutioner. BRK tilbyder i dag ikke vederlagsfri fysioterapi ved egne institutioner.

Næste skridt

BRK's ønske til kapacitetsudvidelse skal meldes til KKR Hovedstaden senest den 3. februar 2025. Regionerne og kommunerne skal herefter i fællesskab inden 1. juli 2025 have revideret *Praksisplanen for Fysioterapis* afsnit vedr. kapacitet. Kommunalbestyrelsen forelægges det samlede tillæg til aftalen til endelig godkendelse i foråret 2025. Herefter skal nye kapaciteter opslås og besættes med virkning fra 2026.

Økonomiske konsekvenser

Af den nye overenskomst for fysioterapi fremgår det, at rammen for vederlagsfri fysioterapi skal øges med 40 mio. kr. på landsplan. Kommunerne i Region Hovedstadens andel er 12,5 mio. kr. Det bemærkes, at den øgede ramme udgøres af kommunernes egne midler. Der er altså ikke afsat midler til kommunerne, men der er skabt en ramme for en kapacitetsudvidelse, som kommunerne selv skal finansiere.

Bornholm er tilbudt 1,5 ny kapacitet, hvilket ifølge KKR Hovedstadens beregninger ville øge BRK's udgifter til vederlagsfri fysioterapi med ca. 1.570.000 kr.

Det indstilles, jf. ovenstående overvejelser, at BRK melder tilbage til KKR Hovedstaden, at der ønskes 1,0 ny kapacitet, svarende til en merudgift for kommunen på 1 mio. kr. fra 2026.

Såfremt indstillingen følges, vil det betyde at der til budget 2026 og overslagsår skal indarbejdes en teknisk korrektion på 1,0 mio. kr. årligt på bevilling 33 *Sundhed*.

Punkt 7: Valg af bygherre til nye almene boliger på DGI-grunden

24/25549

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres

Erhvervs-, Bolig, og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen har d. 21. september 2023 besluttet, at reservere DGI-grunden i Rønne til nybyggeri af almene boliger. Samtidig blev der afsat 19 mio. kr. i grundkapital til byggeri af 120 nye almene boliger på grunden.

Efter temamøde mellem Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget (EBBU) og Natur-, Miljø- og Planudvalget (NMPU) skal der i denne sag tages stilling til, om kommunen skal vælge Bo42 eller Lejerbo Bornholm som samarbejdspartner for kommunen og dermed som bygherre ved opførelsen af nye almene boliger på DGI-grunden.

Sagen har endvidere karakter af at være en principiel tilkendegivelse fra kommunen til en af boligorganisationerne om, at kommunen ved en kommende Skema A-ansøgning forventer at give tilsagn om at yde et grundkapitallån og stille garanti for lån til byggeriets finansiering.

Ud over den tidligere reservation af grunden til almene boliger, skal der i denne sag også gives mandat til, at der kan indgås en aftale om salg af grunden til den kommende bygherre på betingelse af, at kommunen på et senere tidspunkt giver tilsagn til, at byggeriet gennemføres som støttet byggeri.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller

- sagen til orientering i Natur-, Miljø- og Planudvalget

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller til Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget, at

- a) Administrationen får mandat til at indgå en betinget aftale om salg af DGI-grunden i Rønne til den kommende almene bygherre, og at enten
- b) Bo42 vælges som samarbejdspartner og kommende bygherre, eller
- c) Lejerbo Bornholm vælges som samarbejdspartner og kommende bygherre

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 07-01-2025

Ad a) Anbefales.

Ad c) Anbefales.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 08-01-2025

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalgets indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Processen – dialog med boligorganisationerne

Administrationen har siden januar 2023 været i dialog om muligt nybyggeri af almene boliger med de fire almene boligorganisationer, der er hjemmehørende i kommunen.

Administrationen har i 2024 fokuseret indsatsen. Der er arbejdet på at sikre, at der bygges nye almene boliger i Rønne.

På den baggrund har der d. 4. november 2024 været afholdt et fælles temamøde mellem EBBU og NMPU, hvor Bo42 og Lejerbo Bornholm har præsenteret deres projektidéer for udvalgene.

Formanden for EBBU og forpersonen for NMPU har besluttet, at boligorganisationernes præsentationer skal fokusere på fem temaer:

1. Bolig- og beboersammensætning
2. Fællesskab og livet mellem husene
3. Stedsspecifikt byggeri og arkitektoniske valg
4. Bæredygtighed og byggeriets klimaaftryk
5. Boligorganisationens erfaringer med nybyggeri, organisering af arbejdet og samarbejdspartnere

Boligorganisationernes projekter

De fem temaer er udgangspunktet for kommunens valg af bygherre på projektet. I Bilag 1 er der en sammenstilling af de to boligorganisationers præsentation på forskellige parametre under de fem temaer.

Bo42

Bo42 foreslår 120 almene familieboliger indrettet i lejligheder i 4 boligblokke fordelt med hhv. 1 blok i 3 etager, 2 blokke i 5 etager og 1 blok i 7 etager - alle med svalegange og elevator. Projektet har arbejdstitlen ”Boomeranghusene” og skitser mv findes på [Bo42's hjemmeside](#).

Alle boliger skal have sydvendte altaner/terrasser. Bo42 arbejder med en løsning, hvor der skal være fælleslokale og tagterrasse i den ene blok samt et gæsteværelse i hver blok.

Bo42 ønsker at ejendommene ved valg af facadebeklædning giver et indtryk af at være lette og svævende. At krumning og de forskudte bygninger på en og samme tid giver udtryk for bevægelse og ro/harmoni rent visuelt. Boligerne inde bag facaden får samme dybde uanset altanens form, og giver dybde og dynamik i blokken. De boomerang-formede balkoner/altangange, vil understrege bygningsformen, og give en oplevelse af bevægelse i harmoni.

Altanbrystningerne gøres transparente for at fremhæve altanpladen – men samtidig placeres en række lamelskærme som understreger formen lodret. Lamelskærmene kan være delvist mobile, så de enkelte beboere kan flytte solskærmen i deres altan-afsnit. På altangangssiden er de dog faste.

Bo42 arbejder indtil videre med følgende fordeling af 2-, 3- og 4-rums boliger

- 64 stk. 2-rums à 65 m²
- 20 stk. 3-rums à 80 m²
- 32 stk. 4-rums à 100 m²

Bo42 oplyser, at man pt har Kuben som samarbejdspartner, men at Kuben har udfordret Bo42 i de aktuelle renoveringsopgaver i bl.a. Gartnervangen i Rønne. Derfor har Bo42 opsagt samarbejdet efter at renoveringerne er gennemført.

Bo42 oplyser, at boligorganisationen selv er bygherre og at boligorganisationen vil indlede et nyt samarbejde med DOMEA, der beskriver sig selv som en boligadministration, der administrerer over 80.000 boliger med stor erfaring med nybyggeri. Bo42 benytter desuden Steenbergs tegnestue som rådgiver.

Lejerbo Bornholm

Lejerbo Bornholms projektidé er specifikt udarbejdet til DGI-grunden og præsentationen er vedlagt som bilag 2.

Lejerbo Bornholm vil både bygge boliger for familier og senioregnede boliger. Lejerbo Bornholm vil bl.a. fokusere på, at der bygges mindre boliger, så byggeriet også huslejemæssigt kan rumme alle aldre.

Lejerbo Bornholm foreslår, at der også tænkes på boliger til tilflyttere, der ikke umiddelbart vil købe en bolig på Bornholm og forestiller sig derfor, at der er brug for en bred vifte af boligstørrelser.

Lejerbo Bornholm lægger vægt på, at udearealer tænkes med fra start. Der skal både være fælles og semiprivate arealer og arealerne skal skabe trykke og stimulerende miljøer til børnefamilier. Derfor arbejdes der også med bilfri zoner.

Lejerbo Bornholm vil indarbejde arealer til et selskabslokale, fællesfaciliteter og gæstelejlighed.

Lejerbo Bornholm vil arbejde for at bevare volden. Pengene der spares til at fjerne jorden, vil kunne bruges bedre i selve byggeriet. Brug af volden vil samtidig give en reference til stedets historie og åbne for aktiviteter på volden.

Boligorganisationens projektidé tager afsæt i en blandet bebyggelse med rækkehuse og lejligheder i 1-3 etager. Administrationen vurderer, at der er plads til de ønskede 120 boliger.

Lejerbo Bornholm vil orientere sig mod lokale byggematerialer og lade omgivelserne og den lokale byggetradition indgå i byggeriets udformning.

Lejerbo Bornholm vil bruge deres "4 til 1 planet" -principper til at reducere klimaaftrykket ved hjælp af energi-effektive løsninger og materialer med lav miljøbelastning

Lejerbo Bornholm har en målsætning om at anvende så mange lokale ressourcer som muligt, for at reducere transportens klimaaftryk og understøtte Bornholms lokale økonomi og håndværkere.

Lejerbo Bornholm vil opføre boligerne med fokus på energieffektivitet, herunder muligheden for at anvende solenergi og andre vedvarende energikilder.

Lejerbo Bornholm har et byggepartnerskab mellem Arkitema, COWI og Lejerbo. Det er et forpligtende fællesskab med en rammeaftale. Partnerskabet har allerede gennemgået flere succesfulde projekter sammen, hvilket betyder, at de har en gennemprøvet samarbejdsform.

Partnerne har bl.a. opbygget en erfaringsbank, som dækker projekt- og byggeprocessen fra start til slut.

Lejerbo Bornholms moderorganisation Lejerbo har ifølge deres hjemmeside [14 byggeprojekter](#), der enten er afsluttet inden for de sidste par år eller på vej mod at blive gennemført inden 2027. Lejerbo oplyser, at organisationen administrerer 37.500 boliger fordelt over det meste af landet.

Boligorganisationen vurderer, at der er plads til at kunne drifte flere boliger på Bornholm med det mandskab, der allerede er ansat.

Administrationens vurdering

Herunder fremstilles hovedpointerne i sammenligningen fra Bilag 1 (De 5 temaer):

1. Bolig- og beboersammensætning

Begge boligorganisationer peger på en blanding af boligstørrelser, så der er boliger til både ældre, enlige og familier. Den største forskel på de to forslag ligger i bygningstypologien, hvor BO42 foreslår lejligheder i etageboligblokke, mens Lejerbo foreslår en tæt/lav bebyggelse i 1-3 etager.

2. Fællesskab og livet mellem husene

På spørgsmålet om tiltag for fællesskab og livet mellem husene svarer Bo42, at der i den ene boligblok skal være fællesfaciliteter og at der skal indrettes gæsteværelser. Lejerbo fokuserer i sin besvarelse på de udendørs fællesarealer i

samspil med et fælleshus og gæstefaciliteter.

3. Stedsspecifikt byggeri og arkitektoniske valg

Bo42 har arbejdet arkitektonisk med boligblokkene, så de fremstår lette og mindre synlige. Lejerbo foreslår et byggeri, som i højden ikke overstiger den gennemgående bygningshøjde i Rønne. Lejerbo indtænker stadionvoldene og landskabet som en vigtig del af deres projektidéer, mens Bo42 mener at de grønne arealer kan indrettes i samarbejde med beboerne efter indflytning.

4. Bæredygtighed og byggeriets klimaaftryk

Bo42 foreslår, at de trælammeller, som de arbejder med på facaderne skal fremstilles i genbrugstræ. Lejerbo vil bruge deres erfaringer fra deres deltagelse i Realdania projektet ”4 til 1 planet”. Det handler om at bygge energivenlige boliger, bruge lokale byggematerialer samt at indtænke genbrug og genanvendelse. Administrationen vurderer, at et etagebyggeri 5-7 etager kræver brug af stål og beton, som har et større klimaaftryk end fx træ.

5. Boligorganisationens erfaringer med nybyggeri, organisering af arbejdet og samarbejdspartnere

Bo42 vil etablere et nyt samarbejde med DOMEA. Bo42 benytter desuden Steenbergs tegnestue som rådgiver.

Lejerbo har en totalrådgiveraftale med Arkitema/COWI. Deres byggepartnerskab har gennemført flere projekter.

Administrationens anbefaling

Med afsæt i ovenstående vurdering og Bilag 1 anbefaler Administrationen, at Lejerbo Bornholm vælges som samarbejdspartner og kommende bygherre for de nye almene boliger på DGI-grunden.

Administration har lagt særlig vægt på, at;

- Lejerbos idéer vurderes til at være mere visionære og i tråd med tidens tendenser. Lejerbo betragter udearealer og boliger som en samlet helhed, hvor opgaven er at få mest muligt kvalitet i begge dele. Med BO42s tilgang mistes muligheden for at indtænke udearealernes dimensionering og kvaliteter som en del af det samlede koncept.
- Lejerbos forslag til bygningstypologi er mere velegnet ift. at opnå en boligafdeling, som vil være attraktiv i mange år, fordi de udendørs rum vil blive dimensioneret mere optimalt som en del af konceptet. Den menneskelige skala, som et lavere byggeri medfører, vil understøtte et trygt kvarter, udearealer med solrige opholdssteder og en større benyttelse af udearealerne, fordi adgangen fra boligerne er mere direkte tilknyttet til udearealerne.
- Lejerbo Bornholm har gennem Lejerbos partnerskab med COWI og Arkitema et veletableret samarbejde, der skal stå for byggeriets gennemførelse. Lejerbos mange og aktuelle erfaringer med at bygge nye almene boliger indikerer, at Lejerbo har en velfunderet byggeorganisation.
- På baggrund af at Bo42 har tilkendegivet, at man i de seneste år har brugt og fortsat flere år frem skal bruge mange ressourcer på de tre store afdelingsrenoveringer, vurderer Administrationen at Bo42 vil blive yderligere presset af også at skulle håndtere et nybyggeri.

Den videre proces efter valg af samarbejdspartner og bygherre

Administrationen vil primo 2025 udarbejde en sag om igangsætning af et kommuneplantillæg, der danner grundlag for udarbejdelse af en lokalplan for området. Aktuelt er arealet udlagt til rekreative formål i kommuneplanen. Det skal ændres til boligformål.

Projektudformningen og den kommende lokalplan skal udarbejdes i en tæt dialog mellem kommunen og den boligorganisation, der bliver bygherre.

Lokalplanen får til formål at sikre, at bebyggelsen lever op til de kriterier, bygherren er blevet valgt på af kommunalbestyrelsen og samtidig skal der tages hensyn til, at de almene boliger kan opføres inden for den statsligt fastsatte maksimumramme for byggeri af almene boliger.

Procesplan for det videre arbejde

Administrationen arbejder foreløbigt efter nedenstående procesplan:

- 1) Udarbejdelse af projekt i samarbejde med boligorganisation
- 2) Kommunalbestyrelsen behandler anlægssag vedr. salg af grunden

- 3) Igangsætning af lokalplan besluttet af Natur-, Miljø- og Planudvalget (NMPU) samt Økonomi- og Klimaudvalget (ØKU)
- 4) Forslag til kommuneplantillæg, evt. spildevandstillæg og lokalplan (herefter planforslag) udarbejdes
- 5) Planforslag screenes for miljøvurdering
- 6) Eventuel miljørapport udarbejdes
- 7) Planforslag og eventuel miljørapport forelægges kommunalbestyrelsen, via NMPU og ØKU, til godkendelse.
- 8) Planforslag og eventuel miljørapport sendes i offentlig høring
- 9) Kommunalbestyrelsen behandler samtidigt
  - a) via NMPU samt ØKU, indkomne høringssvar og vedtager planerne endeligt med eventuelle justeringer
  - b) via EBBU, Skema A-sag med indstilling om tilsagn til grundkapitallån og garantistillelse. Som konsekvens af tilsagnet bliver den betingede aftale om salg af DGI-grunden samtidig endeligt godkendt, forudsat salget er betinget af, at der bygges almene boliger på grunden.
- 10) Lokalplan og kommuneplantillæg mm. bekendtgøres offentligt og træder dermed i kraft.

Økonomiske konsekvenser

Umiddelbart har denne sag ikke nogen økonomiske konsekvenser.

Men ved den efterfølgende Skema A-ansøgning fra bygherren om tilsagn til at opføre almene boliger på grunden, vil kommunen forpligte sig til at yde et grundkapitallån på 8% af byggeriets anskaffelsessum og at stille garanti for den del af nybyggeriets realkreditlån, som på tidspunktet for lånets optagelse har pantesikkerhed ud over 60 pct. af ejendommens værdi, jfr. Almenboliglovens § 127, stk. 1.

Hvis der bygges fx 120 almene familieboliger, dvs. boliger der hverken er specifikke almene ungdoms- eller ældreboliger, så vil kommunens udgift til grundkapitallån i 2024 priser være ca. 19 mio. kr. Dette beløb forventes at blive større, da den statsligt fastsatte ramme som de almene boliger opføres efter, årligt bliver indekseret for at matche de stigende omkostninger til nybyggeri.

I forbindelse med en kommende anlægssag må der endvidere forventes udgifter til etablering af infrastruktur i området.

Supplerende sagsfremstilling til KB 30.1.2025

Bo42s midlertidige forretningsfører har i en mail d. 21. januar 2025 oplyst følgende til Bornholms Regionskommune:

Jeg skal på vegne af bestyrelsen i Bo42 meddele, at Bo42 trækker sit tilbud om at være bygherre på et alment nybyggeri på DGI grunden.

Baggrunden er, at Bo42 har tre store helhedsplaner der kræver en fokuseret indsats og som lægger beslag på alle ressourcer i organisationen den næste periode. Derfor vurderer bestyrelsen ikke, at der er overskud og ressourcer til at kaste sig ud i et nybyggeri projekt. Bo42 vil fortsat være interesseret på et senere tidspunkt, hvis der skulle dukke andre projekter om byggeri af almene boliger op.

Administrationen har meddelt Bo42, at kommunen tager Bo42s beslutning til efterretning.

Bilag

Bilag 2_Lejerbo Bornholm_DGI_Grunden_Præsentation

Bilag 1 - Sammenligning_boligorg_DGI-grunden

Punkt 8: Udpegning af repræsentant til den lokale grønne trepart

24/27013

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Med indgåelsen af forliget om den Grønne Trepert er der lagt op til store og delvis nye opgaver for kommunerne. Der er vedtaget en meget stram tidsplan for arbejdet, og selv om rammerne for arbejdet ikke ligger helt fast, opfordrer Kommunernes Landsforening (KL) alle kommuner til snarest at udpege politiske repræsentanter til de lokale grønne treparter, som skal nedsættes for hvert hovedvandopland.

Med denne sag ønsker administrationen også at orientere om de lokale treparters rolle, og det samarbejde som Bornholms Regionskommune forventes at indgå i. Der lægges op til, at de tre hovedvandoplande: Smålandsfarvandet, Østersøen og Bornholm skal have et tæt samarbejde på alle niveauer.

Samtidig skal der udpeges en politisk repræsentant og suppleant fra kommunalbestyrelsen til at deltage i den lokale trepart og samarbejdet mellem de tre hovedvandoplande: Smålandsfarvandet, Østersøen og Bornholm.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Der udpeges en politisk repræsentant og en suppleant til at repræsentere Bornholms Regionskommune i den lokale trepart for hovedvandopland Bornholm. Udpegningen anbefales at ske blandt medlemmerne i Natur- Miljø- og Planudvalget

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 08-01-2025

Udvalget indstiller Helle Munk Ravnborg som repræsentant og Søren Schow som suppleant.

Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist afventer deres stillingtagen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Udvalget indstiller borgmesteren som repræsentant og Helle Munk Ravnborg som suppleant.

René Danielsson peger på Kirstine van Sabben som suppleant.

Søren Schow afventer sin stillingtagen.

Sagsfremstilling

Den 18. november 2024 indgik regeringen en aftale med SF, LA, K og RV om implementering af Aftale om Grønt Danmark. Aftalen udgør et langsigtet grundlag for en omlægning af op til 15% af landets landbrugsarealer. Arealomlægningen skal bidrage til at mindske klimabelastningen, sikre et godt vandmiljø og skabe meget mere plads til naturen med bedre vilkår for biodiversiteten.

Kommunerne får gennem lokale treparter en helt central rolle i gennemførelsen af arealomlægningen. En af de første opgaver for de lokale treparter bliver at udarbejde dynamiske omlægningsplaner, hvor især landbrugsjord tages ud af drift til fordel for anvendelse, der reducerer kvælstofudledningen. Planerne skal være færdige i 2025.

Hidtidig organisering

Der har siden 2010 været et samarbejde mellem kommunerne inden for hvert af landets i alt 23 hovedvandoplande. Der har været nedsat vandoplandsstyregrupper (VOS'er) for at sikre, at kommunerne i fællesskab nåede de reduktionsmål for kvælstof og fosfor, som var fastsat med statens vandplaner. Hvert hovedvandopland har haft en sekretariatskommune. Da Bornholm er et selvstændigt hovedvandopland har Bornholms Regionskommune varetaget sekretariatsfunktionen for dette hovedvandopland i et lokalt vandråd.

Fremtidig organisering

Vandoplandsstyregrupperne (VOS'erne) skal med aftalen om et Grønt Danmark styrkes og organiseres på en ny måde. Fremadrettet skal VOS'erne (som nu kaldes 'Lokale Treparter') bestå af nøgleaktører med kommunerne for bordenden.

De lokale treparter forventes foruden repræsentanter fra kommunerne også at skulle omfatte 1-2 lokale landbrugsrepræsentanter, 1-2 repræsentanter for lokale naturorganisationer og en repræsentant fra Naturstyrelsen. Repræsentanterne i de lokale treparter skal løbende samle input fra deres lokale netværk og dermed sikre en bred forankring i deres bagland. Repræsentanterne fra natur- og landbrugsorganisationerne udpeges centralt af hhv. Danmarks Naturfredningsforenings og Landbrug & Fødevarers hovedorganisationer.

Fælles sekretariat

Sekretariatskommunerne for hovedvandoplandene: Smålandsfarvandet, Østersøen og Østersøen ved Bornholm (dvs. Næstved, Vordingborg og Bornholm) har i partnerskab søgt og fået midler til, at oprette et fællessekretariat for de tre hovedoplande.

Fællessekretariatet dækker 12 kommuner og er forankret i Næstved Kommune. Fællessekretariatet skal understøtte de lokale treparter samt kommunernes administration i deres arbejde med den lokale arealomlægning. Den geografiske udbredelse af de tre hovedvandoplande kan ses på bilag 1.

Smålandsfarvandet og Østersøen har i flere år haft et tæt administrativt samarbejde på medarbejder- og chefniveau, et samarbejde, som Bornholm nu også er inddraget i. Selvom der nu nedsættes en politisk styregruppe (den lokale trepart) for hvert hovedvandopland, vil det stadig være relevant med et tæt samarbejde. Fra administrationernes side lægges der derfor op til, at møder i de lokale treparter, i det omfang det er relevant og praktisk, afholdes som fællesmøder.

De tre niveauer i den fremtidige organisering

Arbejdet med at implementere et Grønt Danmark vil foregå i et samarbejde mellem kommunerne på tre niveauer som til sammen udgør den grønne trepart:

- Et politisk niveau (politisk styregruppe – den lokale trepart).
- Et chefniveau (administrativ implementeringsgruppe).
- Et medarbejderniveau (teknikergruppe).

Den politisk styregruppe - lokal trepart

Gruppen består af én politiker fra hver kommune valgt af byrådet efter indstilling fra det relevante fagudvalg, 1-2 medlemsvalgte foreningspolitikere fra en lokal landbrugsorganisation samt fra lokale naturorganisationer og én repræsentant fra Naturstyrelsen per lokal trepart. Den politisk repræsentant ledsages af chefrepræsentanten fra den administrative implementeringsgruppe. Administrationen anbefaler at repræsentanten vælges blandt medlemmerne af Natur-, Miljø- og Planudvalget for at understøtte implementeringsarbejdet, der er funderet i udvalgets ansvarsområder.

Den lokale trepart skal på baggrund af oplæg komme med anbefalinger til kriterier for screening af oplandene og drøfte udkast til omlægningsplanerne. Den lokale trepart skal sikre samarbejde og fremdrift i udtagningsindsatsen indenfor de tre hovedvandoplande og i den enkelte kommune. Den lokale trepart tager de nødvendige tværkommunale beslutninger, hvis der opstår udfordringer eller tvivlsspørgsmål med politisk indhold. Sekretariatskommunens politiske repræsentant er formand for den lokale trepart. Der planlægges 3-4 møder i 2025. I de følgende år forventes en lavere mødefrekvens.

Den administrative implementeringsgruppe

Gruppen består af én fagchef fra hver kommune samt repræsentanter fra Naturstyrelsen og muligvis udtagningskonsulenterne.

Implementeringsgruppens formål er at følge realiseringen af projekterne og efterlevelsen af omlægningsplanerne. Implementeringsgruppen afrapporterer om fremdrift og resultater til den politiske lokale trepart på baggrund af indrapporteringer fra teknikergruppen. Der planlægges 2-4 møder årligt efter behov.

Teknikergruppen

Gruppen består af én eller flere projektmedarbejdere fra hver kommune, Naturstyrelsens enheder samt landbrugets udtagningskonsulenter. Teknikergruppens formål er at gennemføre udtagningsprojekter indenfor de tre hovedvandoplande, der tilsammen opfylder statens indsatsmål. Teknikergruppen stiller forslag til, hvilke projekter, der skal indgå i omlægningsplanerne. Teknikergruppen afrapporterer løbende om fremdrift, resultater og afvigelser til den administrative implementeringsgruppe og opdaterer løbende omlægningsplanerne i samarbejde med sekretariatet. Gruppen mødes efter behov.

Strukturen af den fælles lokale trepart kan ses på bilag 2.

Økonomiske konsekvenser

Det forventes, at der i december 2024 vil blive indgået en rammeaftale mellem KL og regeringen om kommunernes opgaver og den økonomiske kompensation herfor. Størstedelen af økonomien til kommunerne og de lokale treparter udmøntes efter indsatsbehov for lavbund og kvælstof. Det betyder, at fordelingsnøglen først kendes, når vandområdeplanerne er sendt i høring.

Administrationen kan oplyse, at Miljøstyrelsen har givet tilsagn om et tilskud på 4 mio. kr. fra ordningen Faciliterende lavbundsindsatser til projekt "Sjælland Syd, Øerne og Bornholm" til at oprettelse af et fællessekretariat for de 3 hovedoplande.

Bilag

Hovedvandoplandene Smålandsfarvandet, Østersøen, Bornholm

Fælles Grøn Trepert Struktur.

Punkt 9: Tilkendegivelse af påbudshensigt for sikring af BoringsNære BeskyttelsesOmråder (BNBO)

24/27301

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø-, og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunen har af Miljøstyrelsen fået pålagt at beskytte områderne omkring drikkevandsboringer (BNBO) mod forurening med pesticider.

Det betyder, at der i en række tilfælde skal ændres på anvendelsen af de arealer, der støder op til BNBO'er. Denne proces skal være afsluttet 1. marts 2025.

Alle sager er hidtil blevet løst ved at der er indgået aftaler om ændret drift af BNBO'erne mellem lodsejer og vandværk. Hvis der ikke kan indgås frivillig aftale skal kommunen give lodsejer et påbud om tiltag til at sikre beskyttelsen mod en fastlagt erstatning efter miljøbeskyttelseslovens § 24a.

Kommunalbestyrelsen skal beslutte, om kommunen ønsker at benytte muligheden for at give påbud, hvor der ikke kan indgås frivillig aftale om beskyttelse af BNBO'et.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller at,

- Kommunalbestyrelsen beslutter, at der gøres brug af muligheden for at udstede påbud om beskyttelse af BNBO'er jf. miljøbeskyttelseslovens § 24a, hvor beskyttelsen ikke kan sikres gennem en frivillig aftale.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 08-01-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Anbefales.

Sagsfremstilling

Hvad er BNBO?

Boringsnære beskyttelsesområder udpeges jf. vandforsyningslovens § 11 a stk. 1 nr. 6 i bekendtgørelsen om udpegning af drikkevandsressourcer. Områdeudpegninger for Bornholm kan ses på MiljøGIS, Danmarks Arealinformation og på kommunens geografiske kort.

BNBO afgrænses ud fra en beregning af arealet på jordoverfladen, hvorunder vandet der strømmer til boringen, har en given transporttid. Miljøstyrelsen har valgt at transporttiden fastsættes til ét år. Konceptuelt kan BNBO således forstås som et étårs indvindingsopland.

Et eksempel på et BNBO ses nedenfor

Inden for BNBO kan risikoen for forurening af miljøfremmede stoffer i drikkevandet være øget, som følge af den korte transporttid af en eventuel forurening til boringen, og undertiden som følge af en sænkning af grundvandets trykniveau i forbindelse med indvinding af grundvandet.

BNBO har til formål at fastlægge en administrativ ramme for den målrettede grundvandsbeskyttelse rettet mod de almene vandforsyningsboringers nærområde.

Krav om beskyttelse

Loven forbyder brugen af sprøjtemidler i boringsnære beskyttelsesområder, de såkaldte BNBO, hvis dette vurderes at udgøre en risiko for grundvandets kvalitet. En opfølgning på denne lov indskærper kommunernes forpligtelser i forhold til dette.

BNBO er områder omkring drikkevandsboringer, hvorfra der er særlig risiko for, at sprøjtemidler ender i drikkevandet. Kommunerne har hidtil haft mulighed for at udstede påbud om sprøjtestop, men denne mulighed er kun brugt meget sjældent. Med seneste lovebekendtgørelse forpligter miljøministeren kommunerne til at udstede påbud til lodsejere om sprøjtestop i de boringsnære beskyttelsesområder, hvis der er risiko for forurening, og hvis det ikke er lykkedes at indgå en frivillig aftale om sprøjtestop med lodsejeren.

Loven er en opfølgning på regeringens akutplan for BNBO fra juni 2023 og er trådt i kraft den 1. juli 2024. Da det kan tage tid for kommunerne at udarbejde påbuddene, får kommunerne en frist efter ikrafttrædelsen, før et påbud skal være givet. Hvis der er forsøgt indgået en frivillig aftale, og dette ikke kunne lade sig gøre, kan og skal kommunen give et påbud om pesticidfri drift inden 1. marts 2025.

Kompetencen til at give påbud ligger hos kommunalbestyrelsen. For at kunne give påbud i de sager, hvor der ikke kan indgås frivillige aftaler inden for tidsfristen, anmoder administrationen kommunalbestyrelsen om at tilkendegive, at den vil udstede påbud i sager, hvor der ikke kan indgås frivillige aftaler.

På baggrund af kommunalbestyrelsens godkendelse vil administrationen udarbejde påbud i de sager, hvor der ikke er indgået frivillige aftaler.

Aktuel status for gennemførelse af drikkevandbeskyttelsen inden for BNBO på Bornholm

Miljøstyrelsen udlagde ved lov 83 BNBO på Bornholm i 2019. Efter en grundvandsundersøgelse blev 20 BNBO revideret og udvidet med loven af 1. juli 2023.

For hvert enkelt BNBO skal kommunen lave en risikovurdering ud fra de geologiske forhold og aktuel anvendelse. Hvis der ikke bruges pesticider eller magasinet er beskyttet af ler- eller skiferlag, skal kommunen blot indberette dette.

Er der risiko for forurening med pesticider, skal der arbejdes for at opnå en frivillig, skriftlig aftale om pesticidfri drift inden for BNBO. Aftalen er mellem vandværk og lodsejer. Kommunen skal facilitere og om nødvendigt lede forhandlingerne og efterfølgende godkende aftalerne.

Hvis frivillig aftale ikke kan gennemføres inden for tidsfristen, skal kommunen meddele påbud om pesticidfri drift.

Vandværket skal kompensere lodsejer for tab af værdi og indtægt.

Aktuel status for arbejdet med BNBO pr. 18. december 2024 ses i nedenstående tabel. Statistikken er baseret på de kategorier, der benyttes ved indberetning af status til Miljøstyrelsen.

Status 2024 BNBO

BNBO status indberettet	
Gennemgået, indsats nødvendig	0
Frivillig aftale tilbudt	3
Ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider	35
Indsats gennemført	33
Gennemgået, indsats ikke nødvendig	12
	83
Kommende BNBO	4

Fra start var der således 83 BNBO. 35 af disse udgik, fordi området var permanent skov eller naturområde, eller på anden måde ikke i konventionel drift.

12 udgik på baggrund af risikovurderingen, som f.eks. viste, at grundvandsdannelsen skete uden for BNBO. BNBO udgår også, hvis vandværket tager boringen ud af drift. Der indsendes en grundvandsteknisk redegørelse til Miljøstyrelsen, og de kan anfægte den, hvis de ikke er enige. Det har dog ikke været tilfældet for vores redegørelser.

De resterende 36 BNBO blev i første omgang indberettet som ”Gennemgået, indsats nødvendig”.

Når forhandlinger er indledt, skiftes status til ”Frivillig aftale tilbudt”, og når forhandlinger er afsluttet med underskrevet aftale, skiftes til ”Indsats gennemført”. Der er gennemført aftale for 33 BNBO.

Aktuelt er tre BNBO således stadig i forhandling.

I 2025 vil en revision medføre ét nyt BNBO, og i 2026 kommer yderligere BNBO til ved nyanlagte borer. Parterne har så et år efter udpegning til at lave aftale om pesticidfri drift, ellers skal dette gennemføres ved påbud.

Status for hele landet

Status for BNBO indberettes løbende til Miljøstyrelsen, som udarbejder en samlet statistik.

Status for hele Danmark kan følges på denne side:

[Status BNBO - Miljøstyrelsen](#)

Fuldt link:

<https://mst.dk/erhverv/rent-miljoe-og-sikker-forsyning/drikkevand-og-grundvand/grundvandsbeskyttelse/status-bnbo>

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Punkt 10: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende

-

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 22-01-2025

Orientering givet.

Punkt 11: Eventuelt

Følgende blev taget op

Aktuelle sager.

Punkt 12: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til indkøb og etablering af nye el-standere og betalingsystem på de kommunale havne

24/26413